
Rijkswaterstaat
 Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Invulling van het hoofdstuk
 Monitoring in de N2000
 beheerplannen
 De RWS voortouwgebieden

Suzanne Stuijtzand (RWS WD)

19 RWS voortouwgebieden

Waar gaat het om?

- 21 habitattypen
- 18 HR soorten (3 zeezoogdieren, 3 landzoogdieren, 9 vissen, 1 libel, 1 slak, 1 plant)
- ca. 75 soorten broedvogels en niet-broedvogels

2

Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Onderdelen gebiedsgerichte monitoring

- Instandhoudingsdoelstellingen
- Uitvoering en effecten instandhoudingsmaatregelen
- (Effecten van) gebruik en mitigerende maatregelen

3

Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Hoe invullen?

- VHR en Nb-wet zeggen niets over monitoring
- Programma van Eisen gebiedsgerichte monitoring: biedt veel ruimte
- Regiegroep N2000: uitgaan van PvE en 'bestaande' budgetten

Dilemma: Wat is 'echt' vereist?

4

Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Invulling gestuurd door

1. Aanwijzingsbesluiten
2. Kapstok: PvE (parameters)
3. Bestaande meetnetten
4. Expertkennis
5. Gebruik in gebied en regulering in beheerplan
6. Jurisprudentie
7. Financiën
  - (niet door EU)

5

Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Instandhoudingsdoelen: Habitattypen

Bv. "behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit"

- Oppervlakte: PvE: obv 'harde' data ✓
- Kwaliteit, deelaspecten*:
  - vegetatietypen ✓
  - abiotische randvoorwaarden ✓ *randvw/knelpt*
  - typische soorten ✓ *bestaande gegevens/exp judgem*
  - ov. kenm. structuur/functie ✓ *indien concreet*

PvE: (onderbouwd) kiezen relevante aspecten

*: Profielen dikwijls nvt op rijkswateren

6

Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

IHD: habitattypen

IJsselmeergebied

Habitattypen	parameter	meetnet
H3140 Kranenwateren		
H3150 Meeren met krabberscheer en fonteinkuident		
omvang	oppervlakte waterplanten	waterrol kaart MWTL
kwaliteit	vegetatietype(n)	waterrol kaart MWTL
kwaliteit	typische soorten waterplanten	waterrol kaart MWTL
kwaliteit	typische Lytische sctm - Zwaarte steen	Fractiologie meetnet NEM
kwaliteit	overige Lytische sctm - Sponzf/Zeeff/Ruisvoorn	Vissenmeetnet MWTL
kwaliteit	nutriënten, doorzicht (cf KRW), slib (Markerm)	MWTL waterkwaliteit, slib, ANT

Waddenzee

Habitattypen	parameter	meetnet
H1110 Permanente overstromde zandbanken, subtype A		
H1140 Slib- en zandplaten, subtype A		
omvang	diepte	Soedingen (MWTL)
kwaliteit	soepelheid	MWTL (H1140/H1190), IMARES (H1140)
kwaliteit	schelpdierbanken (incl. leefbedopbouw)	IMARES (WOT)
kwaliteit	vis (leefbedopbouw, abund)	DPS en fuiken (EL&J (WOT NLP/IMARES)
kwaliteit	zeegras	kaarting Zeegras en Snavelrupsje (MWTL)
kwaliteit	erosie/valsoort/diepte	Soedingen (MWTL)
kwaliteit	sedimentsamenstelling	NIOZ/NAM (en MWTL)
kwaliteit	nutriënten, temp, doorzicht, toxic. (cf KRW)	waterkwaliteit (MWTL)

7 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

IHD: HR soorten

Bv. "Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie"

- Aantallen/trends
- Omvang en kwaliteit leefgebied

focus monitoring: aantallen of leefgebied?

8 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

IHD: HR soorten

IJsselmeergebied

HR soorten	parameter	meetnet
H1140 Rivierondergrond		
H1140 RI-moederkraker		
H1145 Gr-moederkraker		
aantallen/trends	aantallen/trends vissen	vissenmeetnet MWTL
leefgebied omv + kwal	deskundigenoordeel	
leefgebied omvang	ecosysteem	ecosysteemkartering MWTL
leefgebied kwaliteit	omvang/kwaliteit waterplanten	zie habitattypen H3140/H3150
leefgebied kwaliteit	waterkwaliteit (nutriënten) cf. KRW	waterkwaliteitsmeetnet MWTL

Waddenzee

HR soorten	parameter	meetnet
H1364 Grijs zeehond		
H1365 Gewone zeehond		
bestanden	bestanden	IMARES/EL&J
leefgebied omv + kwal	deskundigenoordeel	
leefgebied omv + kwal	areaal ligplaatsen	gegevens habitattypen H1140 en H2110
leefgebied kwaliteit	biomassa kleine vis	DPS en fuiken (EL&J (WOT NLP/IMARES)
leefgebied kwaliteit	biomassa zeehonden	waterkwaliteit (MWTL)

9 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

IHD: Vogels

Bv. "Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde)"

IJsselmeergebied

HR soorten	parameter	meetnet
H2 broedvogelsoorten		
H2 broedvogelsoorten		
bestanden	bestanden	bestanden/soorten meetnet NEM
leefgebied omv + kwal	deskundigenoordeel	
leefgebied omvang	biomassa zeehonden	gegevens zeehonden - aantal MWTL, ANT, Studie
leefgebied kwaliteit	biomassa zeehonden	gegevens zeehonden - aantal MWTL, ANT, Studie
leefgebied kwaliteit	biomassa zeehonden	gegevens zeehonden - aantal MWTL, ANT, Studie
leefgebied omvang	ecologische draagkracht	zie monitoring habitattypen H3140/H3150
leefgebied kwaliteit	waterkwaliteit	waterkwaliteit meetnet MWTL

Waddenzee

HR soorten	parameter	meetnet
H2 broedvogelsoorten		
H2 broedvogelsoorten		
bestanden	bestanden	bestanden/soorten meetnet (MWTL/NEM/EL&J)
leefgebied omv + kwal	deskundigenoordeel	
leefgebied omvang	gegevens habitattypen	zie monitoring habitattypen
leefgebied kwaliteit	biomassa kleine vis	DPS (EL&J (WOT NLP/IMARES)
leefgebied kwaliteit	biomassa schelpdieren	IMARES, MWTL
leefgebied kwaliteit	biomassa overige bodemfauna	IMARES, MWTL
leefgebied kwaliteit	waterkwaliteit	waterkwaliteit (MWTL)

10 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Monitoring uitvoering maatregelen

- PvE: "overzicht uitgevoerde maatregelen"
- RWS: Programmabureau Aanleg Hoogwatersysteem en het Projectteam BPR/KRW

Monitoring effecten maatregelen

- PvE: "oordeel effectiviteit van maatregelen" (bijdrage aan IHD)
- RWS: Instandh.maatreg.g. volgen IHD+ 'Monit.plan maatreg.effecten'

11 Rijkswaterstaat

Uitgangspunten gebruik en mitigerende maatreg.

- PvE: "inzicht in gebruik en/of activiteiten irt. staat instandhouding"
- Beheerplan meer geworden: activiteiten worden hierin gereguleerd
- Uitvoering mitigerende maatregelen bijhouden
- Registratie gebruik: bij onzekerheid effecten en/of ontwikkelingen van het gebruik (autonome ontwikk.), mits kans op effecten reeel
- Bepaling effecten: in praktijk meestal voldoende om - indien relevant - gebruik te registreren (of met handhaving volgen). Effectbepaling kan dan gerelateerd worden aan IHD.

12 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Tussentijdse evaluatie (coördin. voortouwnemer)

- Procedureel: check afspraken, beschikbaarheid data
- Inhoudelijk (bij verwachte veranderingen): bijsturing nodig?
Elke partij evalueert 'eigen' parameters (IHD, maatreg, ontwikk gebruik)

➤ Nu al afspraken maken over inhoud, overlegstructuur (liefst bestaand) en wat te doen met uitkomsten

13 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Rolverdeling

- Voortouwnemer: verantwoordelijk voor organisatie van samenwerking en afstemming tijdens uitvoering en vervolg (evaluatie, rapportage).
- Monitoring IHD: elke partij is verantwoordelijk voor zijn gebied/beleidstaak (tenzij andere afspraken)
- Uitvoering en effecten maatregelen: wordt bijgehouden door partij die maatregel neemt
- Gebruik: elke beheerder is verantwoordelijk voor volgen/op de hoogte zijn van eigen gebruik. Overig gebruik (bijv recreatie) valt onder BG vergunningverlening (tenzij andere afspraken). BG bepaalt ambitieniveau!

14 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst

Conclusies/ervaringen/verwachtingen tot zo ver

- Allereerst: bestaande meetnetten grotendeels toereikend
- Voortgang moeizaam omdat invulling multi-interpretabel is en verantwoordelijkheden niet landelijk zijn vastgesteld
- Invulling van hiaten is onzeker
  - verantwoordelijke partij niet altijd duidelijk
  - noodzakelijkheid onvoldoende scherp
  - 'bestaande' budgetten onder druk
- Leerproces: 2^e beheerplancyclus meer duidelijkheid (jurisprudentie)

15 Rijkswaterstaat
Rijkswaterstaat Waterdienst